

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille H. van der Molen
Auteur: P. Haker
Telefoon : 023-5114039
SoZaWe Reg.nr. 2009/37162
bijlagen kopiëren: Beleidsregels Terug- en Invordering en Verhaal WWB
B & W-vergadering van 17 maart 2009

Onderwerp

Beleidsregels Terug- en Invordering en Verhaal Wet werk en
Bijstand

Op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) hebben gemeenten de mogelijkheid om zelf beleid te bepalen op het terrein van terug- en invordering van ten onrechte verstrekte bijstand en op het terrein van verhaal van bijstandskosten. Het vaststellen van het gemeentelijk beleid in een beleidsregel Terug- en Invordering en Verhaal is een bevoegdheid van het college.

B&W

Het college besluit:

1. vast te stellen de Beleidsregels Terug- en Invordering en Verhaal Wet werk en bijstand. De beleidsregels treden in werking met ingang van 1 maart 2009.
2. vast te stellen de reactie op het advies van de Beleidsadviescommissie.
3. een bedrag van € 925.000,- buiten invordering te stellen en deze ten laste te brengen van de voorziening debiteuren.
4. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.
5. Het besluit van het college wordt ter informatie voorgelegd aan de commissie Samenleving

COLLEGE BESLUIT

Onderwerp: Beleidsregels Terug- en Invordering en Verhaal Wet werk en bijstand

Inleiding

Op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) hebben gemeenten de mogelijkheid om zelf hun beleid te bepalen op het terrein van terug- en invordering van ten onrechte verstrekte bijstand en op het terrein van verhaal van bijstandskosten. In de gemeente Haarlem is dit beleid eerder vastgelegd in Beleidsregels Verhaal WWB en in Beleidsregels Terugvordering WWB. Deze beleidsregels zijn nu herzien en worden met onderhavig besluit opnieuw vastgesteld als *Beleidsregels Terug- en Invordering en Verhaal Wet werk en bijstand*.

De kern van de wijzigingen is dat de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid meer contact onderhoudt met debiteuren om zo in een kortere termijn een hoger inningspercentage te verkrijgen. Voor de klant betekent dit dat hij in een kortere periode schuldenvrij wordt, door enerzijds een versnelde aflossing en anderzijds een vervroegde kwijtschelding (al na drie jaar).

Besluitpunten college

Het college besluit:

1. vast te stellen de Beleidsregels Terug- en Invordering en Verhaal Wet werk en bijstand. De beleidsregels treden in werking met ingang van 1 maart 2009.
2. vast te stellen de reactie op het advies van de Beleidsadviescommissie.
3. een bedrag van € 925.000,- buiten invordering te stellen en deze ten laste te brengen van de voorziening debiteuren. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.
4. Het besluit van het college wordt ter informatie voorgelegd aan de commissie Samenleving.

Beoogd resultaat

1. Toepassing van de nieuwe beleidsregels bieden de debiteuren een beter financieel perspectief en, in geval van ex-cliënten, perspectief op duurzame uitstroom uit de bijstand.
2. De nieuwe beleidsregels zijn eenvoudiger en efficiënter uitvoerbaar en bieden meer mogelijkheden voor maatwerk.
3. Verdere opschoning van het debiteurenbestand van de hoofdafdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Argumenten

1. De inspanningen van de medewerkers van Debiteurenbeheer richten zich met name op verhoging van het aantal klantcontacten om tot een betere aflossingsafpraak te komen. Ook krijgen jonge vorderingen prioriteit.
2. Deze beleidsregels bieden aan alle debiteuren een sneller perspectief op een schuldenvrije situatie door beperking van de aflossingstermijn tot maximaal drie jaar. Bij aflossing wordt uitgegaan van het netto-bedrag. Bij de aflossingscapaciteit houden wij rekening met vaste lasten van betrokkenen.
3. Bij fraudevorderingen hangt de aflossingstermijn af van de hoogte van het fraudebedrag, maar bedraagt deze in ieder geval het dubbele. Bij aflossing geldt het bruto-bedrag.
4. Wanneer debiteuren zich houden aan de aflossingsafspraken wordt het restbedrag na een bepaalde periode buiten invordering gesteld. Voor dit

restbedrag geldt geen ondergrens, elk resterend bedrag wordt buiten invordering gesteld, met uitzondering van schulden op basis van fraude. Daarnaast wordt het drempelbedrag voor invordering verhoogd naar € 500,- waardoor meer klanten zonder schuld de bijstand verlaten.

5. De beleidsregels zijn vereenvoudigd en maken beter maatwerk mogelijk.
6. Vorderingen waarbij de ontvangsten in de praktijk nihil zijn, worden eerder afgeschreven waardoor het openstaande debiteurensaldo daalt. Het betreft een totaalbedrag van circa € 900.000,-.
7. Voor fraudevorderingen is de mogelijkheid tot beslag op vermogen geïntroduceerd. Bovendien kan er efficiënter gebruik worden gemaakt van de bevoegdheid om een verhaalsonderzoek te doen (een drempelbedrag bij het opleggen van een onderhoudsbijdrage van € 45,00 per maand, het aansluiten bij draagkrachtgerelateerde alimentatievonnissen, een drempelbedrag voor verhaal in rechte, geen directe actie bij onderhoudsplichtigen die recent een uitkering op minimumniveau hebben gehad).

Financiële consequenties

In de debiteurenvoorziening wordt rekening gehouden met het buiten invordering stellen van vorderingen. De debiteurenvoorziening is op dit moment 80%. In opdracht van de accountant voeren wij jaarlijks onderzoek naar het aflossingsgedrag van de verschillende soorten debiteuren en het inningspercentage. De resultaten hiervan geven nog geen aanleiding tot een neerwaartse bijstelling van de voorziening.

Doordat wij in een kortere periode een hoger inningspercentage halen, verwachten wij hogere inkomsten uit debiteuren. Het eerder buiten invordering stellen brengt geen extra kosten met zich mee: het aflossingsgedrag van onze huidige debiteuren laat zien, dat het bedrag dat na drie jaar of na vijf jaar buiten invordering wordt gesteld, nagenoeg gelijk is. Daarnaast verwachten wij door de aanpassing van de fraudeaanpak ook hier een hoger inningspercentage te realiseren. Wij zullen in 2009 de debiteurenvoorziening opnieuw beoordelen om de resultaten van deze beleidsregel te onderbouwen.

Met de invoering van de nieuwe beleidsregels stellen wij zo'n € 925.000 versneld buiten invordering en brengen deze ten laste van de debiteurenvoorziening. Dit bedrag wordt bepaald door het buiten invordering stellen van vorderingen waarop langer dan 36 maanden niet wordt afgelost en het bovendien niet aannemelijk is dat op een later moment wel tot betaling zal worden overgegaan (€ 750.000,-). Voor een deel wordt dit bedrag bepaald door de uitvoering van schuldsanering, voor een ander deel door factoren als emigratie, langdurig geen draagkracht etc. Deze vorderingen zouden anders jaren open blijven staan terwijl er geen zicht is op aflossing.

Een bedrag van ongeveer € 175.000 stellen wij buiten invordering doordat het drempelbedrag is verhoogd naar € 500,- én doordat restbedragen van vorderingen waarop wordt afgelost, buiten invordering worden gesteld.

Tegenover de bedragen die buiten invordering gesteld worden, verwachten wij door de vernieuwde aanpak dat op de jonge vorderingen hogere ontvangsten zullen binnenkomen.

Door onze doelstelling om onze debiteuren in de eerste jaren na de bijstandsperiode intensief te begeleiden, verwachten wij een hoger inningspercentage op

deze vorderingen. Mogelijk kan daarmee de debiteurenvoorziening in de toekomst naar beneden worden bijgesteld.

Kortom:

-	+
oude vorderingen	geen inzet op kansloze vorderingen
kleine vorderingen	hogere ontvangsten op jonge vorderingen
restbedragen	minder instroom in uitkering door beter perspectief

Bijlagen

1. Beleidsregels en toelichting
2. Brief aan Beleidsadviescommissie SoZaWe
3. Advies Beleidsadviescommissie SoZaWe

Het college van burgemeester en wethouders.

**BELEIDSREGELS
TERUG- EN INVORDERING en VERHAAL
WET WERK EN BIJSTAND**

**GEMEENTE HAARLEM
SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID**

JANUARI 2009

INHOUD

TERUGVORDERING

ALGEMEEN	blz. 3
HERZIENING EN INTREKKING	blz. 3
TERUGVORDERING	blz. 3
INVORDERING	blz. 4
BIJZONDERE SCHULDEN	blz. 6

VERHAAL

ALGEMEEN	blz. 8
AFZIEN VAN HET (VERDER) OPLEGGEN VAN EEN VERHAALSBIJDRAGE	blz. 9
INVORDERING VAN EEN OPGEGEGDE VERHAALSBIJDRAGE	blz. 10
AFZIEN VAN INVORDERING VAN EEN OPGEGEGDE VERHAALSBIJDRAGE	blz. 10

<u>OVERIGE BEPALINGEN</u>	blz. 12
----------------------------------	----------------

TOELICHTING OP DE BELEIDSREGELS

ALGEMENE TOELICHTING	blz. 13
ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING	blz. 14

TERUGVORDERING

ALGEMEEN

Artikel 1. *Gebruik maken van de wettelijke bevoegdheid*

Burgemeester en wethouders maken gebruik van de bevoegdheid tot:

1. het herzien of intrekken van het toekenningsbesluit ingevolge artikel 69 lid 3a, 3b en 4 van de Algemene bijstandswet (Abw) of artikel 54 lid 3 en 4 van de Wet werk en bijstand (WWB);
2. het terugvorderen van ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleende bijstand zoals neergelegd in de artikelen 78 tot en met 90 van de Abw en de artikelen 58 tot en met 60 van de WWB.

HERZIENING EN INTREKKING

Artikel 2. *Herziening of intrekking van het toekenningsbesluit*

Een besluit tot toekenning van bijstand wordt herzien of ingetrokken indien:

1. het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 65 van de Abw, artikel 17 lid 1 WWB, of de artikelen 28 lid 2 en 29 lid 1 van de Wet Suwi, heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van bijstand; of
2. anderszins de bijstand ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend of ontvangen.

TERUGVORDERING

Artikel 3. *Terugvordering*

Bijstand wordt teruggevorderd in de gevallen zoals neergelegd in de artikelen 58 tot en met 60 van de WWB.

Artikel 4. *Gronden tot terugvordering*

1. Burgemeester en wethouders vorderen bijstand terug van de belanghebbende voor zover deze bijstand:
 - a. ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;
 - b. in de vorm van een geldlening is verleend en de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk worden nagekomen;
 - c. voortvloeit uit effectuering van een borgstelling;
 - d. bij wijze van voorschot is verleend en nadien is vastgesteld dat geen recht op bijstand bestaat, dan wel de bijstand wordt vastgesteld op een lager bedrag dan het reeds toegekende voorschot;
 - e. anderszins onverschuldigd is betaald voor zover de belanghebbende dit redelijkerwijs had kunnen begrijpen;
 - f. anderszins onverschuldigd is betaald, waaronder begrepen dat:
 - 1) de belanghebbende met betrekking tot de periode waarover bijstand is verleend, over in aanmerking te nemen middelen beschikt of kan beschikken;
 - 2) bijstand is verleend met een bepaalde bestemming en naderhand door de belanghebbende vergoedingen of tegemoetkomingen worden ontvangen met het oog op die bestemming.

2. Terugvordering als bedoeld onder lid 1 sub e vindt niet plaats, als de betreffende kosten van bijstand zijn gemaakt meer dan twee jaar vóór de datum van verzending van het besluit tot terugvordering.

Artikel 5. Terugvordering van gezinsleden

1. Onverminderd het bepaalde onder artikel 4 worden kosten van bijstand, als de bijstand aan een gezin wordt verleend, van alle personen die het gezin vormen teruggevorderd.
2. Als de bijstand als gezinsbijstand aan gehuwden had moeten worden verleend, maar dit achterwege is gebleven omdat belanghebbende verplichtingen niet of niet behoorlijk is nagekomen, kunnen de kosten van bijstand mede worden teruggevorderd van de gezinsleden met wiens middelen bij de verlening van bijstand rekening had moeten worden gehouden.
3. De onder lid 1 en lid 2 genoemde personen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling van de kosten van bijstand die worden teruggevorderd.

Artikel 6. Bruterings

De terugvordering van bijstand omvat ook de loonbelasting en de premies volksverzekeringen waarvoor de gemeente die de bijstand verstrekt krachtens de Wet op de loonbelasting 1964 inhoudingsplichtige is, alsmede de vergoeding, bedoeld in artikel 46 van de Zorgverzekeringswet, tenzij

- a. betrokkene de nettovordering heeft voldaan binnen een redelijke termijn na het verzenden van het terugvorderingsbesluit, waarbij ten minste 3 maanden als een redelijke termijn wordt beschouwd; of
- b. deze belasting, premies en vergoeding verrekend kunnen worden met de door het college af te dragen loonbelasting, premies volksverzekeringen en vergoeding;

INVORDERING

Artikel 7. Verplichtingen met betrekking tot de invordering

1. Voor debiteuren met een lopende uitkering bij de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de gemeente Haarlem wordt de betalingsverplichting geïncasseerd door middel van inhouding op de maandelijks verleende bijstand ingevolge de Wet werk en bijstand, op grond van artikel 6: 127 van het Burgerlijk Wetboek.
2. De hoogte van de inhouding bedraagt maandelijks 6% van de betreffende bijstandsnorm, tenzij de cliënt verzoekt een hoger bedrag in te houden.
3. Bij een boete en/of fraudevordering of invorderingskosten wordt tevens vakantiegeld ingehouden.
4. Bij beëindiging van de uitkering worden alle vorderingen ineens opgeëist.
5. Als blijkt dat betrokkene de schuld niet ineens kan voldoen, kan hij verzoeken om een ander aflossingsbedrag.
6. a. In beginsel worden alle vorderingen binnen 36 maanden afgelost met een bedrag van minimaal € 20,00 per maand.
b. Als vorderingen niet binnen 36 maanden kunnen worden afgelost, stellen Burgemeester en Wethouders een onderzoek in naar de hoogte van het inkomen teneinde een aflossingscapaciteit vast te stellen voor de duur van 12 maanden.
7. Het aflossingsbedrag, zoals medegedeeld in het invorderingsbesluit, geldt als een opgelegde betalingsverplichting. Het aflossingsbedrag, dat onderling is overeengekomen, geldt als een betalingsregeling;
8. Een nettovordering wordt in deze gevallen altijd met de hoogste prioriteit afgelost conform uitvoering te geven aan artikel 58 lid 4 WWB.

Artikel 8. Vaststellen aflossingscapaciteit

De hoogte van de aflossingscapaciteit wordt vastgesteld door op het netto-inkomen per maand de volgende bedragen in mindering te brengen:

- a. de voor betrokkene van toepassing zijnde bijstandsnorm verhoogd met een forfaitair percentage van 10 en
- b. de meerkosten van betrokkene voor huur en ziektekosten en aantoonbare aflossing van schulden in verband met noodzakelijke bestaanskosten.

Artikel 9. Beslaglegging

1. Als belanghebbende een eerder opgelegde betalingsverplichting of betalingsregeling niet meer nakomt, wordt het terugvorderingsbesluit tenuitvoergelegd door middel van een executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Het executoriaal beslag op loon of uitkering kan op verzoek van betrokkene gematigd worden door vrijlating van het vakantiegeld indien het gemiddelde inkomen van de belanghebbende gedurende drie jaar (door de beslaglegging van SoZaWe) de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan.
3. Zowel in het geval van conservatoir en executoriaal beslag kan gebruik worden gemaakt van de diensten van een deurwaarder.

Artikel 10. Overnemen invordering

Een incassobureau kan de invordering van de gemeente overnemen als blijkt dat belanghebbende niet bereid blijkt te zijn de schuld op minnelijke danwel dwingende wijze te voldoen, ondanks dat hij daartoe herhaaldelijk is aangemaand.

Artikel 11. Kosten

1. Als wordt overgegaan tot beslaglegging als bedoeld in artikel 9 dan wordt de vordering verhoogd met de kosten van invordering. Deze kosten worden gesteld op 10% van het saldo van de vorderingen met een minimum van € 45,- en een maximum van € 1.000,-.
2. Als een derde partij de invordering overneemt of uitvoert, zullen de in verband daarmee gemaakte kosten op betrokkene worden verhaald.
3. Invorderingskosten worden niet buiten invordering gesteld, met uitzondering van de situaties zoals vermeld in artikel 12 lid 2 sub c, e, f en g, artikel 13 lid 4 sub b en artikel 14 lid 2 en 3.

Artikel 12. Afzien van invordering

1. Het afzien van invordering betekent het buiten invordering stellen van de teruggevorderde bijstand zodat slechts een natuurlijke verbintenis blijft bestaan;
2. In afwijking van de artikelen 4 en 5 kunnen burgemeester en wethouders besluiten van invordering af te zien, als:
 - a. de belanghebbende bij een niet-fraudevordering of een geldlening gedurende 3 jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
 - b. de belanghebbende bij een niet-fraudevordering of een geldlening gedurende 3 jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar de achterstallige betalingen over die periode, vermeerderd met de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog binnen 30 dagen na het betalingsverzoek heeft betaald;
 - c. de belanghebbende gedurende 3 jaar geen betaling heeft verricht op een niet-fraudevordering of geldlening en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten;

- d. bij beëindiging van de uitkering, na verrekening met vakantiegeld, een niet-fraudevordering ontstaat van maximaal € 500,00 en betrokkene geen andere schulden aan de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft;
 - e. bij beëindiging van de uitkering en na eventuele verrekening met vakantiegeld, een niet-fraudevordering of geldlening resteert met een saldo van maximaal € 500,-
 - f. een minnelijke of dwingende schuldregeling tot stand is gekomen en de niet-fraudevordering ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang;
 - g. de gemeente gedurende ten minste 12 maanden geen invorderingsactiviteiten heeft ondernomen voor een niet-fraudevordering tot maximaal € 500,00.
3. a. De invordering van een schuld die is ontstaan nadat een minnelijke of dwingende schuldregeling tot stand is gekomen, wordt opgeschort voor de duur van de schuldregeling.
 - b. Als de onder a bedoelde schuldregeling met succes is doorlopen dan wordt deze tijdens de schuldregeling ontstane, schuld buiten invordering gesteld.
 4. Het bepaalde in dit artikel is niet van toepassing op vorderingen die door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, tenzij zij niet op die goederen verhaald kunnen worden.

BIJZONDERE SCHULDEN

Artikel 13. Fraudeschulden

1. Onder een fraudeschuld wordt verstaan: ten onrechte verstrekte bijstand wegens schending van de inlichtingenplicht zoals bedoeld in artikel 17 lid 1 WWB;
2. Fraudeschulden worden in alle gevallen terug- en ingevorderd, waarbij rekening wordt gehouden met inkomen en vermogen;
3. Alvorens een benadelingsbedrag wordt vastgesteld, maar het aannemelijk is dat de benadeling groter dan € 10.000,00 zal zijn, kan conservatoir beslag door een deurwaarder worden gelegd op geld en goederen van betrokkene.
4. Burgemeester en wethouders kunnen afzien van invordering als:
 - a. ten minste 50% van de fraudevordering is voldaan en als volgt aan de opgelegde betaalverplichting is voldaan:
 - gedurende 72 maanden bij een fraudevordering tot € 10.000,00;
 - gedurende 84 maanden bij een fraudevordering tot € 25.000,00;
 - gedurende 96 maanden bij een fraudevordering tot € 50.000,00;
 - gedurende 120 maanden bij een fraudevordering tot € 100.000,00;
 - gedurende 144 maanden bij een fraudevordering boven € 100.000,00.
 Indien betrokkene niet heeft voldaan aan de hier bedoelde betaalverplichting kunnen de niet-betaalde termijnen alsnog ineens worden betaald tegen finale kwijting;
 - b. na 72 maanden geen betalingen zijn ontvangen en het niet aannemelijk is dat deze nog zullen worden ontvangen; of als
 - c. gedurende 36 maanden volledig aan de opgelegde betaalverplichting is voldaan en een afkoopvoorstel wordt gedaan met als uitgangspunt dat ten minste 50% van het restsaldo wordt voldaan.
5. Voorafgaande aan het jaar waarin kan worden besloten af te zien van invordering, wordt een vermogensonderzoek naar de debiteur ingesteld.
6. In geval van meerdere fraudebesluiten wordt lid 4 per fraudebesluit toegepast.
7. Burgemeester en wethouders kunnen alleen overwegen mee te werken aan een minnelijke schuldregeling als ten minste 36 maanden aan de opgelegde betaalverplichting is voldaan en hiermee ten minste 50% van de hoofdsom is voldaan;

8. In geval sprake is van een combinatie van fraude- en niet-fraudevorderingen en/of geldleningen, zal debiteur eerst gedurende de onder lid 4 onder a. genoemde maanden moeten aflossen op de fraudeschuld, waarna een restsaldo van deze fraudeschuld buiten invordering wordt gesteld en zal debiteur vervolgens gedurende (maximaal) 36 maanden moeten aflossen op de niet-fraudeschuld of geldlening, waarna een restsaldo van deze niet fraudeschuld of geldlening buiten invordering wordt gesteld.
9. In geval van fraudevorderingen is artikel 12 niet van toepassing.

Artikel 14. Voorschotten

1. Als de aanvraag om bijstand niet wordt toegekend, maar wel een voorschot is verstrekt, of in gevallen waarin het voorschot niet of niet volledig kon worden verrekend met de toegekende bijstand, wordt in alle gevallen dit voorschot teruggevorderd middels een terugvorderingsbesluit;
2. Als het saldo van het voorschot lager is dan € 500,00 en er gedurende 12 maanden geen invorderingsmogelijkheden zijn, kan worden afgezien van invordering van dit saldo;
3. Als het saldo van het voorschot hoger is dan € 500,00 en er gedurende 36 maanden geen invorderingsmogelijkheden zijn, kan worden afgezien van invordering van dit saldo.

VERHAAL

ALGEMEEN

Artikel 15. Bevoegdheid tot verhaal

Burgemeester en Wethouders maken gebruik van de bevoegdheid tot het verhalen van kosten van bijstand:

1. tot de grens van de onderhoudsplicht als bedoel in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek op degene die bij het ontbreken van gezinsverband zijn onderhoudsplicht jegens zijn echtgenoot, of minderjarig kind niet of niet behoorlijk nakomt en op het minderjarige kind dat zijn onderhoudsplicht jegens zijn ouders niet of niet behoorlijk nakomt;
2. tot de grens van de onderhoudsplicht als bedoeld in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek op degene die zijn onderhoudsplicht na echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed niet of niet behoorlijk nakomt;
3. tot de grens van de onderhoudsplicht als bedoeld in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek op degene die zijn onderhoudsplicht op grond van artikel 395 a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek niet of niet behoorlijk nakomt jegens zijn jong meerderjarig kind aan wie bijzondere bijstand is verleend.

Artikel 16. Nihilbeding

Een overeenkomst waarbij echtgenoten of gewezen echtgenoten hebben bepaald dat na echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed, de een tegenover de ander in het geheel niet of slechts tot een bepaald bedrag tot een uitkering tot diens levensonderhoud zal zijn gehouden, al dan niet met het beding bedoeld in art.159 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, staat niet in de weg aan verhaal op een van de partijen en laat de vaststelling van het te verhalen bedrag onverlet.

Artikel 17. In acht te nemen maatstaven

Bij de beoordeling van het bestaan van het verhaalsrecht zoals bedoeld in de artikelen 15 en 16 en bij de beoordeling van de omvang van het te verhalen bedrag, wordt rekening gehouden met de maatstaven die gelden en de omstandigheden die van belang zijn in het geval dat de rechter dient te beslissen over de vraag of en, zo ja, tot welk bedrag een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed zou moeten worden toegekend.

Artikel 18. Verhaal bij aanwezigheid van een rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud

1. Indien een rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek die uitvoerbaar is, niet wordt nagekomen, wordt verhaald in overeenstemming met deze uitspraak.
2. Het besluit tot verhaal overeenkomstig lid 1 wordt bij brief medegedeeld aan degene op wie wordt verhaald, met de aanmaning het verschuldigde binnen dertig dagen na verzending van de brief te voldoen.
3. Indien aan de aanmaning geen gevolg wordt gegeven gaat de gemeente, met uitsluiting van degene die de bijstand ontvangt, over tot invordering van het verschuldigde.
4. De betekening en tenuitvoerlegging van het besluit geschiedt door toezending van een afschrift van de kennisgeving bij aangetekende brief aan de onderhoudsplichtige binnen 7 dagen na de dag, waarop die kennisgeving voor “gezien” getekend is terugontvangen.

Artikel 19. Rechterlijke uitspraak bij verhuizing naar een andere gemeente

1. Indien degene die bijstand ontvangt of heeft ontvangen en ten aanzien van wie door de rechter een verhaalsbedrag is vastgesteld, zijn woonplaats verplaatst naar een andere gemeente en aldaar bijstand ontvangt of heeft ontvangen, gaat de bevoegdheid tot tenuitvoerlegging van de rechterlijke uitspraak op de andere gemeente over.
2. De vertrekgemeente blijft bevoegd tot tenuitvoerlegging voor zover het gaat om betalingsachterstanden met betrekking tot verhaal van bijstand die door die gemeente is verleend.

Artikel 20. Indexering

1. Het door de rechter vastgestelde verhaalsbedrag verschuldigd ingevolge deze beleidsregels wordt jaarlijks met ingang van 1 januari van rechtswege gewijzigd met het ingevolge artikel 402a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek vast te stellen percentage.
2. De toepassing van het eerste lid blijft achterwege indien de wijziging van rechtswege bij rechterlijke uitspraak is uitgesloten.

Artikel 21. Wijziging van door de rechter vastgesteld verhaalsbedrag

1. Het door de rechter vastgestelde verhaalsbedrag kan op verzoek van de gemeente door de rechter worden gewijzigd op grond van gewijzigde omstandigheden.
2. De gemeente kan aan de rechter verzoeken het verhaalsbedrag in afwijking van een rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek vast te stellen, indien de rechter:
 - a. deze uitspraak zou kunnen wijzigen op de gronden genoemd in de artikelen 157 en 401 van dat boek;
 - b. geen rekening heeft kunnen houden met alle voor de betrokken beslissing in aanmerking komende gegevens en omstandigheden betreffende beide partijen.

AFZIEEN VAN HET (VERDER) OPLEGGEN VAN EEN VERHAALSBIJDRAGE

Artikel 22. Beperking verhaal

1. Buiten de gevallen aangegeven in deze beleidsregels vindt geen verhaal plaats.
2. Burgemeester en wethouders zien af van het al dan niet tijdelijk (verder) opleggen van een verhaalsbijdrage als:
 - a. het op te leggen verhaalsbedrag lager is dan € 45,00 per maand;
 - b. de onderhoudsplichtige bijstand ontvangt of tot 12 maanden geleden bijstand heeft ontvangen;
 - c. sprake is van een door de Rechtbank vastgestelde bijdrage naar draagkracht, waarbij het vonnis ten tijde van het verhaalsonderzoek niet ouder is dan 36 maanden;
 - d. redelijkerwijs te voorzien is dat degene op wie verhaald wordt niet zal kunnen voldoen aan de opgelegde bijdrage in verband met zijn schuldpositie en daarbij een minnelijke of dwingende schuldregeling heeft getroffen;
 - e. geen draagkracht is vastgesteld en het niet aannemelijk is dat in de toekomst sprake is van enige inkomensverbetering;
 - f. gedurende 36 maanden nadat voor het eerst een bijdrage is vastgesteld, de bijdrage niet is voldaan en het niet aannemelijk is dat hij dat in de toekomst wel zal kunnen doen;
 - g. daarvoor gelet op de omstandigheden van degene op wie verhaal wordt gezocht of van degene die de bijstand ontvangt of heeft ontvangen, dringende redenen aanwezig zijn.

INVORDERING VAN EEN OPGELEGDE VERHAALSBIJDRAGE

Artikel 23. Verhaalsbesluit

Het besluit tot verhaal ingevolge deze beleidsregels, anders dan met toepassing van artikel 18, wordt door de gemeente aan degene op wie verhaal wordt gezocht medegedeeld. Daarbij wordt het bedrag of de bedragen genoemd waarvan betaling wordt verlangd, alsmede de termijn of de termijnen waarbinnen betaling wordt verlangd.

Artikel 24. Termijn heronderzoeken

1. Nadat de bijdrage is opgelegd wordt na 36 maanden een heronderzoek verricht naar de draagkracht van de onderhoudspllichtige.
2. Als de bijdrage op nihil is vastgesteld, en het aannemelijk is dat er een inkomensverbetering valt te verwachten, wordt ten minste na 12 maanden een heronderzoek verricht.

Artikel 25. Verhaal in rechte

1. Indien de belanghebbende niet uit eigen beweging bereid is de verlangde gelden aan de gemeente te betalen dan wel niet of niet tijdig tot betaling daarvan overgaat, besluiten burgemeester en wethouders tot verhaal in rechte.
2. Burgemeester en wethouders zien af van verhaal in rechte indien het te verhalen (restant)bedrag lager is dan € 500,00.

Artikel 26. Derdenbeslag

Indien de belanghebbende niet bereid blijkt de door de rechter vastgestelde bijdrage voor levensonderhoud of de, op verzoek van de gemeente, vastgestelde bijdrage te voldoen dan wordt die uitspraak tenuitvoergelegd door middel van executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 27. Beperking verhaal in tijd

1. Kosten van bijstand die meer dan een jaar vóór de datum van verzending van het besluit tot verhaal zijn gemaakt, worden niet verhaald.
2. De termijn, bedoeld onder a, staat niet in de weg aan latere tenuitvoerlegging van een rechterlijke uitspraak.

AFZIEN VAN INVORDERING VAN EEN OPGELEGDE VERHAALSBIJDRAGE

Artikel 28. Afzien van invordering in verband met schuldenproblematiek

1. Burgemeester en Wethouders kunnen op verzoek van degene op wie verhaald wordt, besluiten (gedeeltelijk) af te zien van verhaal van kosten van bijstand voor zover het betreft verschuldigde verhaalsbedragen die op het moment van het besluit opeisbaar zijn, indien:
 - a. redelijkerwijs te voorzien is dat degene op wie verhaald wordt niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden;
 - b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen; en
 - c. de vordering van de gemeente wegens verhaal van bijstand ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang.

2. Het besluit tot het (gedeeltelijk) afzien van invordering van de opgelegde verhaalsbijdrage treedt niet in werking voordat een schuldregeling tot stand is gekomen.
3. Het besluit tot afzien van invordering van een verhaalsbijdrage wordt ingetrokken of ten nadele van de belanghebbende gewijzigd indien:
 - a. binnen 12 maanden geen schuldregeling tot stand is gekomen;
 - b. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Artikel 29. Buitenvorderingstelling

Burgemeester en wethouders kunnen overgaan tot het buitenvordering stellen van een verhaalsbijdrage als de onderhoudsplichtige:

1. gedurende 36 maanden geen betalingen heeft verricht en het niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten;
2. gedurende 12 maanden geen betalingen heeft verricht en het niet aannemelijk is dat hij dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten, en de nog openstaande vordering minder bedraagt dan € 500,00.

OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 30. *Hardheidsclausule*

Burgemeester en wethouders kunnen in bijzondere gevallen ten gunste van de betrokkene afwijken van de bepalingen in deze beleidsregels, als strikte toepassing van deze beleidsregels leidt tot onbillijkheden van zwaarwegende aard.

Artikel 31. *Citeertitel*

Deze beleidsregels kunnen worden aangehaald als “Beleidsregels Terug- en Invordering en Verhaal Wet werk en bijstand.”

Artikel 32. *Inwerkingtreding*

Deze beleidsregels treden in werking met ingang van 1 januari 2009.

Artikel 33. *Intrekking van bestaande beleidsregels*

Met ingang van de datum waarop deze beleidsregels in werking treden worden ingetrokken de Beleidsregels Terugvordering Wet werk en bijstand 2007 en de Beleidsregels Verhaal Wet werk en bijstand van de gemeente Haarlem.

TOELICHTING OP DE BELEIDSREGELS

Algemene toelichting

Op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) is het terugvorderen van onterecht verleende bijstand en het verhalen van kosten van bijstand een bevoegdheid van Burgemeester en Wethouders. Dit houdt in dat het wettelijk kader op zichzelf geen sluitende basis vormt voor de gemeentelijke terugvorderings- en verhaalspraktijk. Daarom heeft het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Haarlem in deze beleidsregels neergelegd in welke gevallen en op welke wijze zij van de bevoegdheid tot terugvordering en verhaal gebruik maakt.

Wij willen dat bijstand alleen terechtkomt bij die burgers die daaraan behoefte hebben en die behoren tot de doelgroep. In het strategisch beleidsplan van SoZaWe hebben wij beschreven dat wij op een duidelijke en zakelijke wijze afspraken en regelingen toepassen, ook waar het terugvordering betreft. Daarnaast hebben wij vastgelegd dat wij belang hechten aan het kennen van onze klant, om daarmee een integrale aanpak en maatwerk mogelijk te maken. Uitgangspunt van deze beleidsregels is dat bijstand die ten onrechte danwel te veel is verleend, in principe terugbetaald moet worden. Het kennen van onze klant en het – waar nodig - toepassen van maatwerk, zijn daarbij onontbeerlijk: door een goed contact met de klant en een – bij voorkeur - minnelijke regeling streven wij ernaar dat zoveel mogelijk debiteuren hun financiële verplichtingen in het kader van terugvordering nakomen. Maar voorop in ons beleid staat het bevorderen van duurzame uitstroom uit de bijstand naar werk en economische zelfstandigheid. Wij willen dan ook voorkomen dat een te rigide toepassing van de bevoegdheid tot terugvordering de uitstroom uit de uitkering belemmert of de instroom bevordert. Met deze beleidsregels streven wij naar een klantgerichte uitvoering en het toepassen van maatwerk.

Daarnaast is een belangrijk beleidsuitgangspunt dat het plegen van bijstandsfraude niet mag lonen. Om die reden hebben wij met betrekking tot fraudevorderingen een strenger beleid vastgesteld dan met betrekking tot niet-fraudevorderingen.

Met deze beleidsregels bieden wij elke debiteur het perspectief om op enig moment een ‘schone lei’ te behalen en zonder schulden aan SoZaWe verder te gaan.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 Bevoegdheid

Op grond van de WWB maken Burgemeester en Wethouders gebruik van de bevoegdheid om bijstand terug te vorderen. Zij doen dat in de gevallen en op de manier zoals bepaald in deze beleidsregels.

Artikel 2 Herziening of intrekking van het toekenningsbesluit

Lid 1 bepaalt dat het bijstandsrecht naar het verleden toe wordt gecorrigeerd naar de juiste situatie, indien als gevolg van het niet nakomen van de inlichtingenverplichting van de belanghebbende ten onrechte bijstand is verleend. Er is dan sprake van fraude.

Lid 2 doelt op andere situaties dan het herzien wegens schending van de inlichtingenplicht. De bijstand moet weliswaar worden herzien, maar niet als gevolg van een verwijtbare gedraging. Bijvoorbeeld wijzigingen met terugwerkende kracht vanwege de verrekening van inkomsten of wijziging van de samenstelling van het huishouden. Bij vierwelijkse inkomsten bijvoorbeeld, wordt na het verstrijken van het kalenderjaar een herberekening gemaakt om tot een juiste inkomstenverrekening over het hele jaar te komen. De bijstand die als gevolg daarvan tot een te hoog bedrag is verstrekt, kan alleen worden teruggevorderd als betrokkene redelijkerwijs kon begrijpen dat hij te veel bijstand heeft ontvangen.

Artikel 3 Terugvordering

Deze bepaling vormt de kernbepaling van het gemeentelijke terugvorderingsbeleid. Benadrukt wordt dat de bijstand uitsluitend wordt teruggevorderd in de gevallen zoals neergelegd in de Wet werk en bijstand.

Artikel 4 Gronden tot terugvordering

De hier omschreven situaties waarin bijstand wordt teruggevorderd zijn identiek aan de bepalingen van artikel 58 WWB. Om echter geen misverstand te laten bestaan over wanneer bijstand moet worden teruggevorderd zijn deze beleidsregels, in tegenstelling tot de formulering van artikel 58 WWB, dwingend geformuleerd.

Bij de terugvordering van bijstand wordt aangesloten bij de 6-maandenjurisprudentie, wat inhoudt dat 6 maanden nadat ons bekend is geworden dat sprake is van teveel of ten onrechte verstrekte bijstand, terugvordering van de bijstand vanaf dat moment achterwege zal blijven.

Artikel 5 Terugvordering van gezinsleden

lid 1

Gezinsbijstand kan van alle gezinsleden teruggevorderd worden. Geen van de in de gezinsbijstand begrepen personen kan zich daarbij beroepen op onbekendheid met de activiteiten van een ander gezinslid die tot de terugvordering hebben geleid. Alle gezinsleden worden voor de terugvordering als belanghebbende aangemerkt. De ten laste komende kinderen hebben echter geen zelfstandig opeisbaar recht op een deel van die bijstand. In die zin hebben zij geen rechtstreeks maar een indirect belang bij een besluit omtrent de verlening van bijstand. Als zodanig zijn zij dus niet aan te merken als belanghebbenden en kan niet van hen teruggevorderd worden.

Het is ook niet mogelijk om de kosten van bijstand terug te vorderen van niet in de bijstand begrepen gezinsleden, zoals inwonende meerderjarige kinderen of een partner zonder recht; bijvoorbeeld een vreemdeling.

lid 2

Burgemeester en wethouders maken gebruik van hun bevoegdheid om in alle gevallen waarin bijstand die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht niet als gezinsbijstand is verleend, maar wel als gezinsbijstand verleend had moeten worden, tevens terug te vorderen van degene met wiens middelen rekening had moeten worden gehouden. Bijvoorbeeld: bijstand die aan een alleenstaande is verleend, die achteraf een gezamenlijke huishouding blijkt te voeren, wordt tevens van de verzwegen partner teruggevorderd.

Duidelijk moet zijn dat:

- de bijstandsontvanger het voeren van een gezamenlijke huishouding met deze partner heeft verzwegen en
- er sprake is van schending van de inlichtingenplicht.

lid 3

De personen van wie kan worden teruggevorderd zijn op grond van artikel 59 lid 3 WWB allen hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling. Vanwege deze hoofdelijke aansprakelijkheid kan bij elk van de aansprakelijk te stellen personen het volledige terugvorderingsbedrag worden ingevorderd, met dien verstande dat er in totaal maar één keer hoeft te worden betaald. Heeft een van de gezinsleden het gehele bedrag of meer dan zijn aandeel terugbetaald, dan kan hij of zij voor hetgeen teveel is betaald bij de burgerlijke rechter een vordering instellen op de overige gezinsleden. Dit is echter een kwestie waar de gemeente buiten staat.

Artikel 6 Bruterij

Het terugvorderen van bijstand, het bruterij en het verhogen met de op de terugvordering betrekking hebbende kosten is een bevoegdheid van B&W. Uit artikel 58 lid 4 van de WWB volgt dat B&W verplicht zijn om, indien mogelijk, over te gaan tot verrekenen met de Belastingdienst en/of het UWV.

Bij de uitoefening van deze bevoegdheid dient het college de rechtstreeks bij de besluitvorming betrokken belangen af te wegen. Daartoe dient beoordeeld te worden of belanghebbende een verwijt kan worden gemaakt met betrekking tot het ontstaan van de vordering. Wij gaan ervan uit dat iedereen een netto niet-fraudeschuld kan aflossen binnen een redelijke termijn van in ieder geval 3 maanden. Deze redelijke termijn vergt maatwerk. Ook dient onderzocht te worden of het college, afhankelijk van de complexiteit, voldoende voortvarend te werk is gegaan.

Artikel 7 Verplichtingen met betrekking tot de invordering

lid 1

Een vordering wordt afgelost middels inhouding op de uitkering. Hiervoor is geen toestemming van de cliënt nodig als de gemeente beschikt over een (executoriaal) terugvorderingsbesluit. De inhouding kan alleen plaatsvinden voor zover de uitkering voor beslag vatbaar is (dus bijvoorbeeld niet met bijzondere bijstand voor specifieke kosten).

lid 2

Bij niet-fraudevorderingen wordt een bedrag op de bijstanduitkering ingehouden overeenkomend met 6% van de toepasselijke bijstandsnorm inclusief vakantiegeld. Op verzoek van de cliënt kan een hoger bedrag worden ingehouden. Het vakantiegeld wordt in principe vrijgelaten. Als een deurwaarder beslag wil leggen op het vakantiegeld, wordt dit niet betaald aan de deurwaarder, maar houdt de gemeente dit alsnog in t.b.v. aflossing van de vorderingen van SoZaWe. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met de beslagvrije voet. Het restant wordt uitgekeerd aan de belanghebbende.

lid 3

Indien er sprake is van een boete en/of een fraudevordering bedraagt de inhouding ook 6% van de toepasselijke bijstandsnorm maar wordt daarnaast ook het vakantiegeld ingehouden. Bij boete en/of fraudevorderingen is er sprake van een verzwaarde invordering. Het gaat hier immers om situaties waarin sprake is van schending van de inlichtingenplicht. Het zwaardere karakter komt tot uitdrukking doordat altijd het vakantiegeld wordt ingehouden. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met de beslagvrije voet: uitgerekend moet worden welk deel van het vakantiegeld mag worden ingehouden en het restant wordt aan de belanghebbende uitgekeerd.

lid 4 en lid 5.

Bij beëindiging van de uitkering wordt het vakantiegeld verrekend met openstaande vorderingen. Bij vorderingen zonder executoriala titel (doorgaans een lening) kan pas definitief worden verrekend nadat de debiteur daarmee heeft ingestemd. Vervolgens wordt de gehele schuld ineens ingevorderd. Hiermee onderstrepen wij dat in principe in alle gevallen de teveel danwel ten onrechte ontvangen bijstand moet worden terugbetaald. Middels maatwerk kan een passende betalingsregeling of een passende betalingsverplichting worden gesteld binnen de kaders van deze beleidsregels.

Lid 6. Ons uitgangspunt is dat alle debiteuren met niet- fraudevorderingen na 36 maanden van hun schuld bij Sociale Zaken en Werkgelegenheid af zijn. Als het mogelijk is de schuld in 36 termijnen te voldoen, heeft dat onze voorkeur. Om zowel bedrijfsmatige redenen als om de debiteur maximaal tegemoet te kunnen komen, hebben wij een ondergrens ingesteld van € 20,00 per maand. Als terugbetaling binnen genoemde termijn toch niet mogelijk is, wordt iedere 12 maanden een onderzoek naar draagkracht ingesteld.

Artikel 8 Vaststellen aflossingscapaciteit

lid b

Op grond van de Wet op de huurtoeslag is de basishuur het gedeelte van de rekenuur dat voor rekening van de huurder blijft. Deze kosten zijn fictief verwerkt bij de bepaling van de landelijke bijstandsnormen. De werkelijke woonkosten minus deze zg. basishuur worden van het netto-maandinkomen afgetrokken om de aflossingscapaciteit te berekenen.

De premie in het kader van de Zorgverzekeringswet wordt gecorrigeerd met een zg. normpremie, die eveneens wordt geacht van invloed te zijn bij de bepaling van de landelijke bijstandsnormen. Het gaat hierbij om het bedrag aan ziektekosten dat niet wordt vergoed door de zorgtoeslag. Iedereen wordt geacht uit eigen middelen deze normpremie te kunnen betalen. De werkelijke kosten voor zorgpremie minus de zg. normpremie worden van het netto-maandinkomen afgetrokken om de aflossingscapaciteit te berekenen.

Het begrip noodzakelijke bestaanskosten wordt in dit verband niet nader gespecificeerd, maar hangt af van individuele omstandigheden.

Op het moment dat een draagkracht wordt berekend lager dan € 20,00 per maand, wordt de aflossingsruimte op nihil gesteld en krijgt betrokkene gedurende 12 maanden uitstel van betaling.

Artikel 9 Beslaglegging

Lid 2 maakt mogelijk om na drie jaar het beslag op loon en/of uitkering te matigen. Door de debiteur meer financiële armslag te geven, willen wij terugkeer in de uitkering voorkomen. Gelet op artikel 12 zal bovenstaande zich slechts voordoen als er (ook) sprake is van één of meerdere fraudeschulden.

Artikel 11 Kosten

lid 1

Wanneer de belanghebbende de betalingsverplichting niet nakomt, wordt het terugvorderingsbesluit ten uitvoer gelegd (in de meeste gevallen door middel van het vereenvoudigd derdenbeslag). De kosten van de tenuitvoerlegging komen voor rekening van de debiteur. Eénmaal opgevoerde invorderingskosten worden in beginsel niet buiteninvordering gesteld.

Artikel 12 Afzien van invordering

In deze beleidsregels wordt onderscheid gemaakt tussen niet-fraudevorderingen en fraudevorderingen. Met een fraudevordering bedoelen wij een vordering van bijstand die ten onrechte is verstrekt vanwege schending van de inlichtingenplicht zoals vastgelegd in de WWB in artikel 17 lid 1. Niet-fraudevorderingen hebben betrekking op bijstand die om andere redenen teveel danwel ten onrechte is verstrekt. Dit artikel regelt het afzien van invordering in het geval van een niet-fraudevordering.

Het uitgangspunt van de beleidsregels is dat de debiteuren niet ten eeuwigen dage achtervolgd moeten worden met schulden. In dit artikel moet altijd het totale schuldenpakket (de saldovordering) in aanmerking genomen worden. Zo kan een mogelijk restsaldo na 36 maanden buiten invordering worden gesteld, mits tot dan toe volledig aan de betalingsverplichting is voldaan of de achterstallige betalingen alsnog binnen 30 dagen na het betalingsverzoek zijn betaald.

Dit artikel regelt ook hoe er omgegaan moet worden met relatief lage vorderingen (tot € 500,00). De kosten van verdere invordering kunnen dermate hoog zijn dat het op grond van doelmatigheidsoverwegingen efficiënter is om van terug- en invordering af te zien. Tevens bewerkstelligt dit artikel dat belanghebbende met een schone lei uitstroomt, wat een positieve uitwerking kan hebben op de re-integratiemogelijkheden van belanghebbende. Uitgezonderd zijn de vorderingen wegens fraude en voorschotten (deze worden geregeld in artikel 13 en 14).

lid 2 sub c

Het is bijvoorbeeld niet aannemelijk dat nog een betaling zal worden verricht als gedurende enige jaren geen verblijfplaats kan worden achterhaald (bijvoorbeeld bij emigratie of adres onbekend) of geen beslag kan worden gelegd bij het ontbreken van een werkgever of uitkeringsinstantie.

lid 2 sub d en e

De bedragen genoemd in lid d en e zijn nettobedragen. Hiermee wordt voorkomen dat (kleine) vorderingen eerst moeten worden gebruteerd om te zien of het bedrag hoger of lager is dan € 500,-. Als bij de beëindiging van een uitkering, na verrekening met vakantiegeld, een vordering lager dan € 500,- ontstaat, danwel resteert, wordt afgezien van invordering. De klant stroomt dan met een schone lei uit de bijstand.

lid 2 sub f

Wij zien af van (verdere) invordering indien dit in verband met een schuldregeling wordt gevraagd. Het gaat hierbij om schuldregelingen waarin alle schulden van de belanghebbende worden geregeld. Het is niet wenselijk dat de gemeente afziet van invordering in een situatie waarin één of meer schulden buiten de schuldregeling blijven voortbestaan. Dergelijke regelingen vormen geen definitieve oplossing van de problematische schuldensituatie van

belanghebbende, terwijl de doelstelling juist is om aan een definitieve oplossing bij te dragen. In principe komen alleen de schulden die niet door fraude zijn ontstaan voor deze vorm van (gedeeltelijke) kwijtschelding in aanmerking. Een uitzondering daarop wordt genoemd in artikel 13 lid 4.

Met een minnelijke schuldregeling wordt hier bedoeld een schuldregeling die zonder tussenkomst van de rechter tot stand is gekomen. Met een dwingende schuldregeling wordt bedoeld een schuldregeling die door een rechterlijke uitspraak tot stand is gekomen.

lid 3

Dit lid betreft die situaties waarin reeds een schuldregeling loopt en er, niet verwijtbaar aan de klant, nieuwe schulden zijn ontstaan.

Artikel 13 Fraudeschulden

Met een fraudevordering wordt bedoeld een vordering van bijstand die ten onrechte is verstrekt vanwege schending van de inlichtingenplicht zoals vastgelegd in de WWB artikel 17 lid 1. Gezien de ontstaansgrond van een fraudevordering (misbruik van de sociale voorziening) en het uitgangspunt 'fraude mag niet lonen' zijn fraudevorderingen aan een scherper invorderingsregime onderworpen. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in (minimaal) een dubbele termijn (namelijk minimaal een termijn van 6 jaar) voordat van verdere invordering afgezien kan worden.

De mate van verwijtbaarheid (= de hoogte van het fraudebedrag) bepaalt in welke mate de aflossingsverplichting moet worden nagekomen.

Ook debiteuren die hebben gefraudeerd willen we een perspectief bieden. De voorwaarde is wel dat in ieder geval de helft van de hoofdsom moet zijn betaald gedurende 36 maanden. Op deze wijze komen we enerzijds tegemoet aan ons doel om voor iedereen een toekomstperspectief te bieden en anderszijds willen we ons principe dat fraude niet mag lonen hierin voldoende benadrukken.

Artikel 14 Voorschotten

Net als bij fraudevorderingen wordt ook bij teruggevorderde voorschotten in principe niet afgezien van invordering. In lid 2 en 3 zijn hierop een uitzondering.

Artikel 15 Bevoegdheid tot verhaal

Op grond van de WWB maken Burgemeester en Wethouders gebruik van de bevoegdheid om kosten van bijstand te verhalen. Zij doen dat in de gevallen en op de manier zoals bepaald in deze beleidsregels.

Artikel 17 In acht te nemen maatstaven

Het betreft hier de uitvoering van de zogeheten TREMA-normen. Deze normen worden door de Rechtbank gehanteerd bij de vaststelling van de alimentatie die voorzien in zowel een zogenaamde netto- als brutoberekening. Ons uitgangspunt hierbij is dat zoveel mogelijk de nettomethode wordt gehanteerd. Verder wordt voor de bepaling van de behoefte van het kind gebruik gemaakt van in TREMA gepubliceerde tabellen. Deze tabellen geven aan hoe de behoefte van kinderen aan een bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding bepaald moet worden.

Artikel 22 Beperking verhaal

Hier wordt benadrukt dat de bijstand uitsluitend wordt verhaald in de in deze beleidsregels vastgelegde gevallen. Tevens wordt aangegeven in welke gevallen Burgemeester en wethouders afzien van het opleggen van een verhaalsbijdrage.

lid 2 sub a

Met het in dit artikel genoemde bedrag wordt aangesloten bij drempelbedragen die worden gehanteerd bij rechterlijke uitspraken inzake alimentatie.

Door lid 2 sub b te hanteren wordt getracht een armoedeval te voorkomen.

Artikel 28 Afzien van invordering in verband met schuldenproblematiek

Het is mogelijk om af te zien van (verder) verhaal indien dit in verband met een schuldregeling wordt gevraagd. Het gaat hierbij om schuldregelingen waarin alle schulden van de belanghebbende worden geregeld. Het is niet wenselijk dat de gemeente afziet van verhaal in een situatie waarin één of meer schulden buiten de schuldregeling blijven voortbestaan. Dergelijke regelingen vormen geen definitieve oplossing van de problematische schuldensituatie van belanghebbende, terwijl de doelstelling juist is om aan een definitieve oplossing bij te dragen.

Artikel 29 Buiteninvorderingstelling

lid 1

Als het duidelijk is dat een onderhoudsplichtige gedurende 36 maanden niet in staat is geweest om te betalen, dan wel de gemeente niet in 36 maanden in staat is geweest de verhaalsbijdrage te innen en, dat het aannemelijk is dat hij dat ook de komende jaren niet zal doen, is het mogelijk om de eerder opgeboekte verhaalsbijdrage buiten invordering te stellen.

lid 2

Als de nog openstaande vordering minder dan € 500,00 bedraagt wordt de in lid 1 gestelde termijn, op grond van de afweging van kosten en baten, verkort naar 12 maanden.

Artikel 30 Hardheidsclausule

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid om ten gunste van de debiteur of onderhoudsplichtige af te wijken van de beleidsregels, indien strikte toepassing van deze beleidsregels leidt tot onbillijkheden van zwaarwegende aard. Bij de toepassing van de hardheidsclausule dient steeds een afweging te worden gemaakt tussen het belang van de regelgeving en de gevolgen van het handhaven van die regeling voor een individueel geval.

Zo kunnen er in een individuele situatie *dringende redenen* zijn op grond waarvan van een terugvorderings- of verhaalsbesluit kan worden afgezien. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie en kan dus niet op voorhand worden vastgelegd. Gedacht kan worden aan een zodanige samenloop van omstandigheden dat door de terugvordering of het verhaal voor de betrokkene onaanvaardbare consequenties zouden optreden, bijvoorbeeld wanneer terugvordering of verhaal tot gevolg zou hebben dat de belanghebbende in een ernstige financiële noodsituatie komt, waardoor bijvoorbeeld onmiddellijke huisuitzetting dreigt of een schuldregeling wordt gefrustreerd. Dringende redenen zijn echter niet uitsluitend van financiële aard; ook immateriële omstandigheden kunnen een rol spelen.

Beleid en Bedrijfsvoering

Retouradres Postbus 511, 2003PB Haarlem

Beleidsadviescommissie SoZaWe
p/a Platform Minima Organisaties
Postbus 400
2000 AK Haarlem

Datum 17 Maart 2009
Ons kenmerk SZW/BB/2009/37162
Contactpersoon P. Haker
Doorkiesnummer 023-5114039
E-mail phaker@haarlem.nl
Onderwerp uw advies

Geachte leden van de BAC,

U heeft advies uitgebracht op de beleidsregels terugvordering. Met deze brief geven wij onze reactie op uw advies. Wij zijn verheugd dat u zich in grote lijnen kunt vinden in de nieuwe beleidsregels. U steunt ons streven naar verdere vereenvoudiging en verbetering van de beleidsregels terugvordering voor de klant.

In algemene zin verzoekt u om onderliggende stukken mee te zenden voor uw voorbereiding van uw advisering. Ik wil u erop wijzen dat alle onderliggende stukken en eerdere besluitvorming te raadplegen is via het Bestuurlijk Informatie Systeem van de gemeente Haarlem.

De BAC is van mening dat terugvordering vanuit niet frauduleus handelen onvoldoende aan bod komt. U schrijft dat de gemeente in eerste instantie moet uitgaan van vertrouwen in de klant en er alles aan moet doen om samen met de klant tot een perspectievolle (voor de klant) situatie te komen. Vanzelfsprekend delen wij uw mening hierin. Wij spreken pas van frauduleus handelen wanneer dit door ons bureau Fraudebestrijding op basis van onderzoek uitdrukkelijk is vastgesteld. Wel hebben wij de mogelijkheid tot deelname aan schuldhulpverlening bij fraudezaken versoepeld.

In uw advies stelt u dat de BAC in alle gevallen tegen bruterij van teveel ontvangen bijstand is. Met betrekking tot de bruterij geven wij uitvoering aan artikel 58 WWB. Juist omdat dit in het verleden tot ongewenste effecten leidde, hebben we de bruteringsparagraaf versoepeld. In de praktijk betekent dit dat er geen bruterij plaatsvindt als de debiteur regelmatig aflost (elke maand naar draagkracht).

2

Lost iemand niet of niet regelmatig af, danwel hij lost niet af naar draagkracht, dan wordt de vordering wel gebruteerd. Fraudevorderingen worden wel gebruteerd.

U pleit ervoor om meer samenhang te brengen tussen terugvordering en schuldhulpverlening. Terugvordering en (kleine) fraudezaken maken schuldhulp (bijvoorbeeld bij de Wet Sanering Natuurlijke Personen) bijna onmogelijk (art. 11, 12, 13 en 27).

Wij delen uw mening op dit punt en zullen in 2009 bezien welke mogelijkheden hier zijn.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,
drs. W.J. Sleddering

de burgemeester,
mr. B.B. Schneiders

Bac-advies

Beleidsregels Terugvordering en verhaal WWB 2008

Om als Beleids Advies Commissie SoZaWe een gedegen advies uit te kunnen brengen, efficiënt en effectief te kunnen werken is het onvermijdelijk dat er bij nieuwe voorstellen de laatste versie van de verordening met aanverwante stukken worden meegezonden.

Dit zal niet alleen voor de Beleids Advies Commissie SoZaWe gelden maar ook voor andere Advies- en Besluitvormingsorganen. Daarbij zou de gemeente zich kunnen beroepen op "eigen verantwoordelijkheid" en gelijkkluidende terminologiën.

De Beleids Advies Commissie SoZaWe is van mening dat het de verantwoordelijkheid van het ambtenarenapparaat is, de vrijwillige, participerende, vaak voor een bepaalde termijn gekozen burger, op een zo adequaat mogelijke manier van de relevante stukken te voorzien. Het zal de kwaliteit van de adviezen en de effectiviteit van de besluitvorming alleen maar ten goede komen en is in het belang van alle betrokken partijen.

Over het algemeen is de Beleidsadviescommissie (BAC) tevreden over de versoepeling over de verhoging van de drempelbedragen waarbij wordt afgezien van terugvordering (art.11, 24 en 28) en de bekorting van de termijnen waarna wordt afgezien van terugvordering (art. 11 en 12). Ook de bekorting van de termijn waarin SoZaWe tot actie had moeten worden ondernomen (art. 11 en 26) vind de BAC een goede zaak. De toelichting van Pieter Hasselman tijdens de laatst gehouden BAC was nuttig

Het streven van SoZaWe om debiteuren perspectief te bieden om op enig moment met een 'schone lei' zonder schulden aan SoZaWe verder te gaan is volgens het BAC een goed uitgangspunt. Vooral wanneer daarbij wordt uitgegaan van een niet te rigide toepassing van de bevoegdheid tot terugvordering.

Het BAC vindt dat de terugvordering vanuit niet frauduleus handelen onvoldoende aan bod komt. De gemeente moet er in de eerste instantie vanuitgaan dat er, bij de overweging tot terugvorderen, er een vergissing is begaan. De gemeente moet er dan van alles aan doen om samen met de klant tot een perspectiefvolle (voor de klant) situatie te komen

Daarbij zouden wij als suggestie mee willen geven dat de schone lei in fraudesituaties pas 72 maanden plus 36 maanden = 108 maanden betreft. Dit is NEGEN jaar, art 12 lid 5. Voorwaar nog steeds een heel mensenleven.

Wellicht is dit terecht, fraude mag niet lonen.

Maar dan moet wel ondubbelzinnig duidelijk zijn dat de individuele toetsing of het

- fraude,
- een administratieve fout van de cliënt,
- een fout als gevolg van kennisachterstand van de cliënt,
- een fout als gevolg van overmacht,
- nood,
- et cetera,
- dan wel een fout of nalatigheid van de gemeente
- een combinatie van factoren of
- gewoonweg domme pech betreft.

Hiervoor is het wenselijk dat een nadere robuuste uitwerking wordt gegeven aan het begrip *citaat in de inleiding*: ".....Het kennen van onze klant en het - waar nodig - toepassen van maatwerk, zijn onontbeerlijk: door een goed contact met de klant en een - bij voorkeur - minnelijke regeling streven wij ernaar *et cetera einde citaat*.

"Onontbeerlijk" = niet gemist kunnende worden (van Dale)

"Minnelijk" = niet samengaan met dwang (van Dale)

Artikel 6: Bruterig; de BAC is in alle gevallen tegen bruterig van teveel ontvangen bijstand. Niemand mag ooit meer terugbetalen dan er (onterecht) is ontvangen (afgezien van eventuele rente). Als de gemeente de bruto uitkering terug wil ontvangen, moeten de teveel betaalde belastingen en premies bij de betreffende instanties (belastingdienst, UWV) worden opgeëist of deze moeten worden verrekend met komende betalingen.

Wanneer een klant, ondanks alles, toch belasting en premies zou moeten terugbetalen, dan zou SoZaWe de benodigde administratieve zaken moeten regelen die het mogelijk maken voor de cliënt om het geld bij betreffende organisaties terug te vorderen, en eventueel direct te laten storten op rekening van SoZaWe, b.v. na het zetten van een handtekening onder noodzakelijke papieren.

Gezien het streven van SoZaWe om een integrale aanpak en maatwerk mogelijk te maken pleit de BAC ervoor om meer samenhang aan te brengen met de schuldhulp aan klanten. Terugvordering en (kleine) fraudezaken maken schuldhulp (bijvoorbeeld bij de Wet Sanering Natuurlijke Personen) bijna onmogelijk (art.11, 12, 13 en 27).

Bac,
25 november 2008